

Geraardsbergen in de Dialectatlas van Zuid-Oost Vlaanderen

deel 3

Jan COPPENS

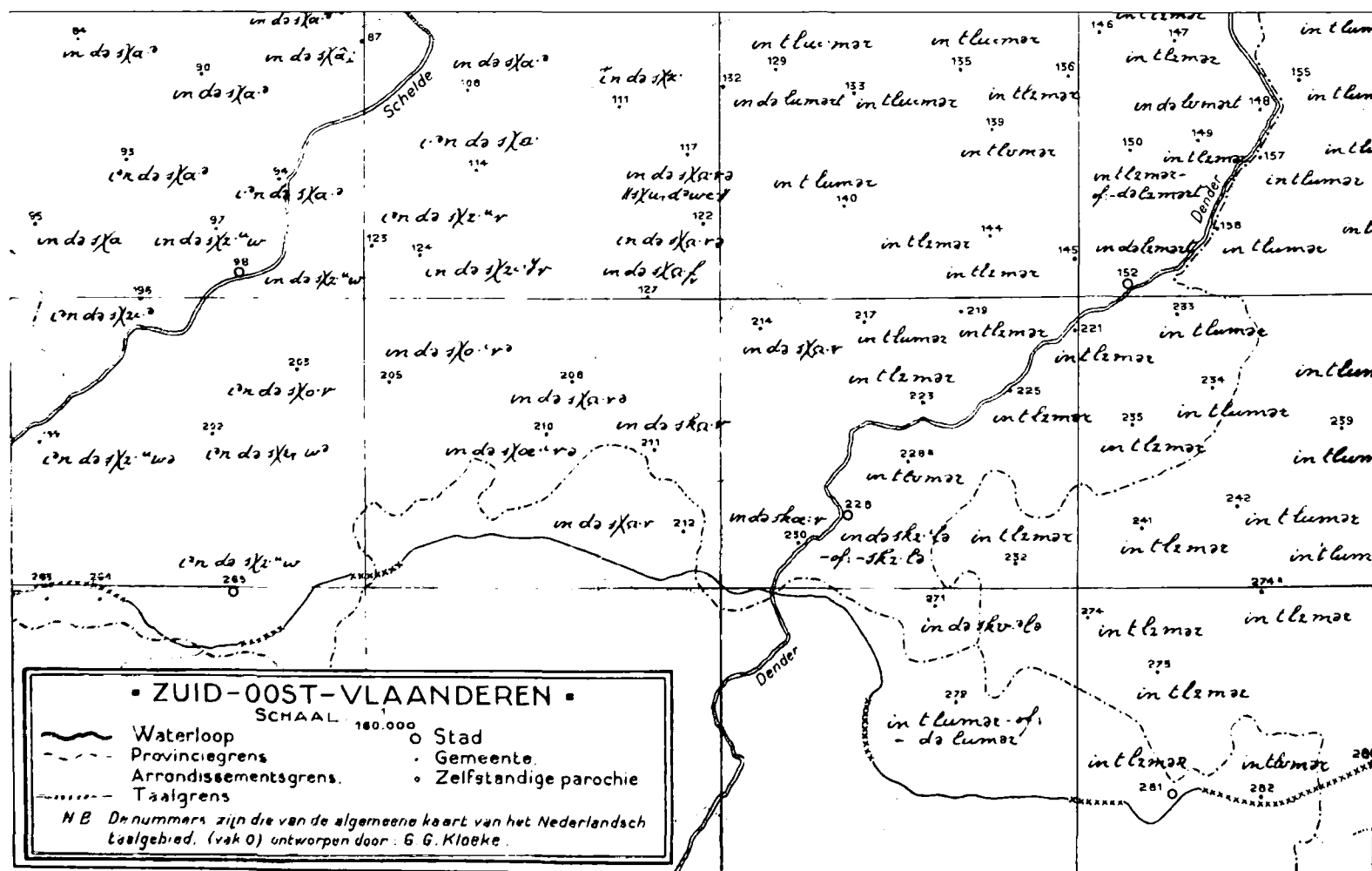
De Reeks Nederlandse Dialectatlassen (RND) toont de resultaten van een uitgebreid dialect-geografisch onderzoek, verricht en gepubliceerd in de periode 1922-1976 onder leiding van E. Blankaert (Universiteit Gent). Het project beoogde 'levend' dialectmateriaal in België en Nederland te verzamelen. Hiertoe werd veldwerk verricht waarbij, in principe, om de vijf kilometer een opnameplaats werd vastgesteld. Bij elk deel hoort een aantal geografische kaarten waarop de verspreiding van een

aantal woorden met hun uitspraak is weergegeven. In de boeken is de uitspraak van telkens ca. 141 verschillende, door informanten in dialect vertaalde zinnen weergegeven in fonetisch schrift. In de hele reeks worden 1959 afzonderlijke plaatsen behandeld; in totaal zijn er dus meer dan 276.000 zinnen opgenomen.

Skuile/Skaule

In deze aflevering vinden we o.a. het zinnetje *In de skuile of skaule es't best*. Onderaan staat

ook een kaartje met de fonetische uitspraak van het woord *schaduw*. Noordelijk en westelijk van Geraardsbergen (230) wordt vooral *lommer* gebruikt, oostelijk *skuive* in Overboelare (230) en andere varianten van *schauwe*. Na het raadplegen van diverse dialectwoordenboeken hebben we geen enkele keer *schuile/schaule* of *skuile/skaule* gevonden. Wellicht is Geraardsbergen (en enkele van zijn deelgemeenten) de enige plaats waar de vorm met een *l* in plaats van *v* of *w* gebruikt wordt.

70. di kam es xeb2stn
71. ks2 wi, ln date fakta.r mæ nem briſ bꝛ2xt
72. kæn ærtsi.eꝛe of:kæ pɑ. .en u mæn ærte
73. riikŋ kɑ mæ xi.en dwe.ſdre. verz ume
74. ærter dē rēpō. of:te:itn spomemē tpe. :rd m dny. kære
75. kæn ewɑ k2rse vɑ ve.r dnu:n
76. dē zō. nē vān dē kw.niŋk e.d u. k saldu. t xewe.ist
77. wæt:ē gr ginem bō. uxmu. kē wu. en: of:wit:ē gine wu. en: di
bō. uge mukt
78. di ru. ezn æ lanŋe du. eris
79. kŋ gelu. ever nid af
80. tkintse wɑz du. et i.eꝛ daset k2stn du. epēn
81. zɑn u. gen ε zɑn u. rē lu. epēn
82. e.r mɑskē es mæ ē kerfken2r dēm b2s xu. rambāzn trækŋ
83. dē ēzn sp2rt ʌ. ti li.eꝛe of:ɑ. ti li.eꝛe
84. ɑ zetēgē zɑŋ kē. :l o.pēn
85. dē mēisxēn ēn z2xtniandērs. as xeld æn rē. kd2m of:um rɑ. kē
tē zɑ. :n tplat1
86. ʌ. rē mōnt εz dru. gē vān dē dast
87. di wēg es of:bn. nē es krum _ tēs nēn umwēg aldu. r of:aldu. r
est al2mē
88. ikux fē r dē klɑ. n: ēn tr2mēlkēn
89. di:ēm buk εz du. et fām: kust m tē slīkŋ
90. zɑ likskē wās k2rt ēŋ gu:t
91. m dē sk2. rle of:sk2. le εzd bēst
92. nē skatē r mu xu kane mīkēn
93. zyktis of:zyktnikī r nu mæn: u:t
94. kē wē: t nī w2r dākēn mu g2 zy. kēn
95. nē ka. kē. er es xu. fē t bi: r
96. kmust 2seblu. trīŋkē vēr tē vērklukŋ
97. kmu i. estē. tn of:i. estfujēr n2r dē stɑ. l vu: m
98. mæn bry. rē wīs mui
99. dē mē. lku. r mukt of:du nē gru. etn tu: r
100. dē bō. termalk εz dān æn zy: r _ zē. ntrē. mēwē. rē
101. wē zō. n di. ē pat kane valn 2p ēn y. rē
102. tēs n2gr nē sēky: m _ sēky: r 1. 2.
103. aŋ k2m nu. et xi mēniŋ t. ē lu. tē
104. in itn. lje zēndē r bē. rgēn di vi: r spā: n

70. Daar is een barst in de kan.
Di kan' es gebostn.
71. Ik wou dat de postbode een brief bracht.
'K zo willen dat de faktuur ma nen brief brocht.
72. Ik heb pijn aan mijn hart.
'K en artsjiere of kè paun on man arte.
73. Ik kan met geen dwarse mensen omgaan.
Ik een kaa mè gieën dw^uijs-dr^uijvers omme.
74. Na (of : achter) schafttijd spannen we 't paard in de nieuwe kar.
Achter de repoo (of 't eetn) spanneme t' peird in de nuu karre.
75. Ik heb wat koorts, van vóór de middag al.
'K èn ewa kōrsjen, va'veur de nuun(t).
76. De zoon van den koning is ook soldaat geweest.
De zone van de keunink eed uuëk saldoeët geweest.
77. Weet gij geen boogmaker wonen?
Witje ga gienen boogmoeëker wuënen of witje gienen wuënen die bogen mokt?
78. Die rozen hebben lange doornen.
Die ruëzen è lange duërisj.
79. Ik geloof er geen woord van.
'K een geluuëfer niet af.
80. 't Kindje was dood eer ze 't konden doopen.
'T Kientsje was duuëd ieër da'ze't kosten duëpen.
81. Zijn oren en zijn ogen lopen.
Zan uëren en zan uëgen luëpen.
82. Haar dochtertje is met een korfje naar 't bos gaan braambessen plukken.
Er masken es mè e kōrfken n'r den bos goeën rambaanzen trekken.
83. Daar is een sport van die ladder.
D'r es een sport ui't die lieëre of aut die lieëre.
84. Hij zette zijn strot open !
A zettege zan keil open.
85. 't Volk zocht niets anders dan geld en rijkdom.
De meesjken 'n zochten nianders as geld en r^uijkdom of om rauke te zaun (plat).
86. Hun mond is droog van den dorst.
Eure mond es druëge van den dōst.
87. Die weg loopt krom ; het is om(weg) langs daar.
Dieje wig of die boeëne es krom, 't es nen omwig aldoeër of 't es alomme.
88. Ik kocht voor de kleine een trommeltje.
Ik kocht veur de klaan'n trommel-ken.
89. De (geiten)bok is gestorven van een korst in te slikken.
Diejen bok es duuëd van een kost in te slikken.
90. Zijn liedje was kort en goed.
Za liek'n was kort en goed.
91. In de schaduw is 't best.
In de skui'le of skaule es't best.
92. Een schutter moet goed kunnen mikken.
Ne skutter moe goed kunnen mikken.
93. Zoek eens naar mijn hoed.
Züktisj of zükt ne kieër n'r mannen 'oed.
94. Ik weet niet waar ik hem moet gaan zoeken.
K'n weet nie w'r dakken moe go zuken.
95. Een koele kelder is goed voor 't bier.
Ne kaa keir es goe veur 't bier.
96. Ik moest ossenbloed drinken om te verkloeken.
'K moest ossebloed drinken om te verkloeken.
97. Ik moet eerst het voeder in den stal voeren.
'K moen ieëst 't eten of ieëst 't voejer n'r de staal voeren.
98. Mijn broer was moe.
Man brure was moei.
99. De melkboer maakt een grote toer of ronde.
De melkboer mokt of doe ne gruëten toer.
100. Die botermelk is dun en zuur; stuur er hem mee terug.
Die botermelk es dun en zuur, zenter'em mè were.
101. Wij zouden die put kunnen vullen in een uur.
We zoon dieje put kunne vullen op een ure.
102. Hij is nogal secuur
a) gezegd van een persoon?);
b) id. van een werk ?
'T es noga ne sekuren.
103. Hij komt nooit een minuut te laat.
A kom nuuët gie menütsjen te loeëte.
104. In Italië zijn er bergen die vuur spuwen.
In Itoeëlje zander baargen die vier spaan.